

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 2.—

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 18.—, za
semstvo D 25.—, dostavljen na dom
D 19.—, za izkaznice D 18.—,
inštrati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poština plačana v gotovini Cena današnje številke 1 Din

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 2.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje.
Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.737.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov:

Maribor, sredo 7. maja 1924.

Leto: V. — Številka: 104.

Kdo je kriv?

(Dopis starega slovenskega kmeta.)

»Slovenski Gospodar« poroča v svoji 18. številki, da se jetnišnica mariborskega okrožnega sodišča vedno bolj polni. »Dannadane« — pravi — »gonijo orožniki v ječo uklenjene kmečke fantje. Od velikonočnih praznikov je bilo oddanih nad 50 pretepačev iz dežele.« »Slov. Gosp.« naj malo razmislija, odkod to prihaja. Pojasnimo mu to!

Klerikalni poslanci udrihajo po shodnih ponajveč neutemeljeno in iz nasprotstva po činiteljnih posvetnih oblasti. Z njimi vzporedno ščuvajo klerikalni listi »Straža«, »Slov. Gospodar«, »Sloveneček« itd. prav pridno proti vsakokratni vladi, v kateri niso udeleženi, dolže njene člane korupcij, sleparstev itd., samo zato, da bi jim zmanjšali med narodom zaupanje, kjer bi potem v kalnem ribarilu za svoje namene, a ne pomislijo, da opravljajo s tem pravzaprav hudobno delo pohujšanja. Oni greše naravnost proti četrti božji zapovedi, saj pravi katoliški katekizem: »Podložni imajo dolžnost do svojih višjih in gospodov, bodi si dobrih ali hudobnih, se tako obnašati, kakor otroci do svojih staršev. Kar je otrokom do njih staršev zapovedano in prepovedano, to je večidel vse tudi podložnim do njih višjih, zapovedano in prepovedano.«

V pismu do Rimljanov 13. I. se čita: »Vsak človek bodi višji oblasti podložen: mi namreč oblasti od drugod kakor od Boga, katere pa so, so od Boga postavljene.«

Tu pa pridejo klerikalci s svojim opravičljivim gobezdanjem. Ni torej čuda, če zgubi narod vero v svoje predstojnike in oblasti. Ker so v višjih in v gosposki zapovedane tudi cerkvene oblasti (duhovniki in škofi), gineva med narodom tudi zaupanje v nje in v vero, zato se med narodom strasti egoizma: niso in pohotno pasejo ter se odpirajo narodovo srce pot hudega duha. To nam dokazujejo najnovejši smrtni prepričanja pri Sv. Barbari in sv. Trojici v Sl. gor., v Makolah, Limbušu, Ljutomeru, Rušah itd. »Slov. Gosp.« pravi, da bi morale državne oblasti proti naraščajoči surovosti kaj izdatnega ukreniti, sicer bode naša pokrajina postala Macedonija, kjer je človek manj vreden nego žival.

Gospodje duhovniki v Cirilovi tiskarni! Zakaj pisate o Macedoniji slabše, nego je res? Čemu obrekujete naše kulturne delavce, svoje sodelavce? Zakaj napadate pogosto šole in učiteljske? Zakaj klevetate in obrekujete gosposko? Kar delate v svoji pijani klerikalni strasti vi proti svojemu bližnjemu in proti oblastim, postavljanim od Boga, to delajo v svoji razgreti vinski pijanosti in razdraženih strasteh posuroveli fantalini. Vi ste se trezni odtegnili dušepastirstvu, zatekli ste se v hišo častikraje, v radikalno pretepaštvo in častikraje potom tiska pod varstvom sodne nedotakljivosti državnega poslanca in, kakor vse kaže, z vednostjo svojega škofa. Ne razodni kmečki pretepači pa so zašli v trenotku razburjenosti, sledeč vašemu zgledu, v vinski pijanosti v huda dejanja. Prvi moralni krivci ste vi, oni postajajo le žrtve vašega vražjega dela. Še par desetletij, pa bode v sovražnosti do svojega bližnjega poživili narod, v katerem vam je tekla zibelka!

Pašić dobil mandat za sestavo koncentracijske vlade.

Neresne kombinacije z Jovanovićevo koncentracijsko vlado. — Edini izhod: volilna vlada Pašić-Pribičević.

BEOGRAD, 6. maja. Danes je jasno, da je rešitev krize v končnem štadiju. V političnih krogih pričakujejo, da bo najpozneje v četrtek imenovana ali širša koalicijska poslovna vlada ali pa vlada z volilnim mandatom. O vladi opozicijskega bloka ni več govora. Posamezni poslanci opozicijskega bloka celo izjavljajo, da blok sploh ne obstoja več. Pesimizem v vrstah vodstva opozicijskega bloka je povzročilo dejstvo, da so radičevski poslanci sami spravili blok v nevzdržni položaj, ker so odklonili, da bi zaprosili za avdienco pri kralju in dali kroni gotove garancije za vlado opozicijskega bloka, kakor je baje to bilo med njimi in vodstvom bloka dogovorjeno. Tudi je po mnenju vodstva opozicijskega bloka objava radičevskega manifesta v posebni izdaji »Slobodnega doma« končno uničila upe na vlado opozicijskega bloka, ki bi bila v skupščini odvisna od podpore Radičevcev. V Davidovičevi skupini so mnenja, da je Radić s tem dokazal, da nikdar ni imel resnega namena, podpirati vlado opozicijskega bloka in da je vse, kar je začel, storil samo iz takšnih razlogov, da pride čimprej do volitev, tudi če bi jih vodila sedajna vlada. (Op. ur.: To trdimo mi že cel mesec dni! G. Davidović prihaja pozno do spoznanja!) O tem soglašajo tudi slovenski klerikalci. Danes se z več strani poskuša razjasniti situacija, da se pokaže, ali je mogoča široka koncentracijska poslovna vlada. To bi se moglo zgoditi, če bi se katera opozicijska stranka priključila sedajni vladi ali pa bi se ustvarila nova koalicijska, ki bi imela večino. Ako se Pašiću posreči ustvariti tako koalicijsko vlado, bo skupščina nadaljevala delo. V nasprotnem slučaju bo Pašiću poverjen volilni mandat in skupščina bo razpuščena.

BEOGRAD, 6. majnika. Danes ob 11. uri dopoldne je bil pozvan na dvor ministrijski predsednik g. Nikola Pašić. Avdienca je trajala do pol 13. ure. Ostali ministri so pričakovali g. Pašića v vladnem predsedstvu. Ko se je g. Pašić vrnil z dvora, so ga obklopi novinarji, ter ga povpraševali o novi vladi. G. Pašić je mirno odgovarjal, da je vlada v

demistiji. Pašić je nato poročal v ministrske svetu o svoji avdienci. Pri odhodu so posamezni ministri izjavljali, da je kralj poveril g. Pašiću sestavo poslovne vlade pod pogojem, da še tekom današnjega popoldneva odgovori, ali je v stanju, s svojimi tovariši sestaviti takšno vlado. V to svrhu je za danes pop. ob 15. uri sklicana seja ministrskega sveta, na katero je povabljen tudi predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović.

BEOGRAD, 6. maja. Govori se, da pojde g. Pašić popoldne ob 5. uri h kralju, da mu predlaga, naj poveri sestavo koncentracijske poslovne vlade. V vrstah opozicije bi pritrdili takšni rešitvi krize, t. j. sestavi koncentracijske vlade, v kateri bi sodelovale tudi ostale opozicijske stranke in radikali brez prijateljev g. Pašića. V takšni vladi bi pristali g. Pribičevića ne bili zastopani. Tudi Radičevci bi v vladi ne bili zastopani. V vseh opozicijskih krogih bi koncentracijsko vlado g. Jovanovića kot najugodnejšo rešitev z veseljem pozdravili.

BEOGRAD, 6. majnika. (Izv.) Danes je bil po končanih konzultacijah storjen prvi korak k definitivni rešitvi krize. Ko je bil g. Pašić sklican v avdienco na dvor, se je bliskoma razširila vest, da je g. Pašiću poverjena sestava poslovne vlade. V zvezi s tem se je mnogo razpravljalo o dosedanjem razpletu krize ter zlasti naglašalo, da je g. Pašić že svojčas zahteval razpust narodne skupščine, kar pa je krona odklonila. To je dalo tudi povod za sedanje vladno krizo in za konzultacije na dvoru. Brezdvoma je, da g. Pašić in radikalna stranka ne bo in ne more pristati na nobeno vlado, iz katere bi bile a priori izključene posamezne radikalne ličnosti. To stališče je zastopal g. Pašić tudi v današnji avdienci. Če g. Pašić ne bo sestavil poslovne vlade, bo kljub vestem, ki so se danes zjutraj širile v političnih krogih, da opozicijski blok ne obstoja več, ker je g. Korošec izstopil in se pripravljajo za samostojno akcijo, poverjen s sestavo poslovne vlade g. Davidović.

G. Davidović je dozdevno že temeljito spremenil svoje nazore o možnosti po-

slovne vlade. Danes dopoldne je poročal v svojem klubu o svoji včerajšnji avdienci, na kateri se je v glavnem razpravljalo o političnem položaju. Nato so razpravljali o različni taktiki Radičevcev, s katerimi so opozicijskeci zelo nezadovoljni. G. Davidović bo sicer sprejel mandat za sestavo poslovne vlade, vendar pa sam ne upa, da bi jo mogel ozi-
votvoriti. Bil bi celo pripravljen, stopiti v koalicio z radikali, ako bi ti izključili nekatere osebe iz vsake kombinacije, kar pa ti odločno odklanjajo. Brez Radičevcev je vsaka vlada opozicijskecev nemogoča, ker nima večine, na Radičevce pa so opozicijskeci po žalostnih izkušnjah zadnjih tednov ne morejo več zanašati.

KRALJ IN KRALJICA — POKROVITELJA POKRAJINSKEGA SOKOLSKEGA ZLETA V ZAGREBU.

BEOGRAD, 6. maja. (Izv.) Kralj in kraljica sta prevzela pokroviteljstvo pokrajinskega zleta jugoslovenskega Sokolstva, ki se vrši od 15. do 18. avgusta v Zagrebu.

PO VOLITVAH V NEMČIJI.

Socialni demokratje in nemški nacionalci skoro enako močni.

BERLIN, 6. maja. Doslej so znani sledeči uradni volilni rezultati: socialni demokratje 99 mandator, centrum 62, nemška ljudska stranka 45, demokratje 24, bavarska ljudska stranka 15, razne kmečko-gospodarske skupine 19, nemški socialisti 4, nemški nacionalci 99, nemška narodna 32, Hanoverci 5, in komunisti 61 mandator.

BORZA.

CURIH, 6. maja. (Izv.) Predborza Pariz 36.80, Beograd 7, London 24.64, Praga 16.50, Milan 25.25, Newyork 561.50, Dunaj 0.007950.

ZAGREB, 6. maja. Pariz 520—525, Svica 1431—1440, London 352.25—355.25, Dunaj 0.1126—0.1146, Praga 235.50—238.50, Milan 359.80—362.85, Newyork 79.80—80.80.

Politične vesti.

* Zelo umestno vprašanje. »Slovenec« v št. od 3. tm. vprašuje: »ali ne podpira korupcije, kdor pomaga korupcionistom vladati?« — Mi bi samo na podlagi tega vprašanja gospe klerikalce vprašali: »Ali niso podpirali korupcije tisti, ki so z Markovim protokolom postavili korupcioniste na vlado in jim omogočili, da so skoro eno leto sami vladali?« Na to vprašanje prosimo »Slovenca« najprej odgovoriti, potem bomo pa mi odgovarjali.

* Razveselivo znamenje. V Medvodah, eni izmed največjih občin v ljubljanski oblasti, se je vkljub odporu vodstva SKS sklenil med tamošnjimi demokratski in samostojneži kompromis za občanske volitve. V nedeljo se je vršil skupen javni shod, katerega se je udeležil tudi odposlanec vodstva SKS dr. Marušič, kateri se je na svoje oči prepričal o razpoloženju na deželi in je v svojem govoru poudaril tudi potrebo skupnega nastopa pri bodočih volitvah v narodno skupščino. Upamo, da bodo tem besedam sledila tudi dejanja.

* Odločitev pade danes. Včeraj 5. tm. je bil dvakrat v avdienci g. Davidović, ker v prvi avdienci ni mogel dati glade Radičevcev zagotovila, da bi pozitivno sodelovali, si je izprosil rok za odgovor do večera. Nato je imel konferenca z Radičevci, ki pa so se umikali in mu niso dali nobenih konkretnih garancij za lojalno sodelovanje v parlamentu. Medtem je pa tudi že prispel iz Zagreba tekst Radičevega manifesta, objavljen v »Slobodnem domu« in ki je zaplenjen. O tekstu je bil informiran tudi kralj. Ker je g. Davidović na podlagi vsega tega uvidel, da je nemogoča kombinacija z njegovo poslovno vlado, je v drugi (večerni) avdienci priporočal kralju, naj se sestavi koncentracijski kabinet. Kako naj se to izvede, ni vedel svetovati. Z Davidovićevo avdienco so končane kraljeve konzultacije in menda že danes bo Pašić od kralja pozvan, da sestavi koncentracijsko vlado. Ker bo opozicija odklonila vstop, je podana možnost, da dobi še Davidović mandat za sestavo koncentracijske vlade. Vsled odpora radikalcev tudi njemu ne bo uspelo in potem je edini mogoči izhod: volilna vlada. Da more ta mandat dobiti samo se-

Je še čas, spoznati napake krive časopisne vzgoje narodove. Klerikalni tisk se naj ne oddaljuje še bolj od nauka ljubezni do bližnjega, naj ne podžiga strasti, naj ne smatra sorojakov drugačnega mišljenja za svoje nasprotnike in sovražnike, temveč za brate in kulturne sodelavce svojega naroda, ki hočejo vzporedno z njim z lastnimi tiskom in mirnimi potmi delati za svoj jugoslovanski narod in državo. Ne trdimo s tem, da je vsemu kriv klerikalni tisk, kajti sodeluje še več drugih razmer in činiteljev, trdimo pa, da ste krivi mnogo, največ pa preplitvo misleči gosposke pri »Straži« in »Slov. Gospodarju« s svojima predstojnikoma duhovnikoma dr. Jerovškom in dr. Korošcem.

Zli duhovi staroslovanske nesloge, ko je slikate narodu v jednomer na steno, so se začeli pojavljati z noži in koli po domovini. Ko nam vzrastejo čez glavo, bode vaše in naše klicanje po državni od pomoči prepozno.

Nimamo namena vas napadati, vodi nas pa višji namen, opozoriti vas in javnost na vašo zgrešeno metodo časopisne vzgoje. Nazaj k svojem Bogu, nazaj k poštenemu delu za narod in državo!

Naš nov roman.

Te dni bo zaključen znameniti roman D. S. Merežkovskega »Julijan Odpadnik«. Izhajal je od 1. decembra l. l. in vodil naše čitatelje po starodavnem Bizantu, kjer sta trčila dva temeljna svetovna nazora: poganski in krščanski. Ne samo zanimivo, ampak tudi podučno je bilo, slediti pripovedovanju velikega ruskega pisatelja o zgodbah cesarja Julijana, o njegovem boju za staro helenško lepoto. Prihodnje dni bomo čitatelje naših romanov upeljali v sedanji čas in na ruska tla. Začeli bomo objavljati prevod romana M. Arcibaševa:

„Landejeva smrt“.

Arcibašev je že znan pri nas po novelah o ruskih revolucionarjih. Tudi njegove drame so že igrali na naših odrih. Posebno je zaslovel po romanu »Sanjina«. Očitati so mu, da pohujšnje ljudi, ker je naturalistično opisal spolno življenje ruskih dijakov in dijakinj. Vendar pa je ta roman daleko manj pornografičen kot nekateri nemški in francoski romani, ki jih priporočajo pri nas s hrupno reklamo.

„Landejeva smrt“

Je še zmernejše delo. Smatrajo ga za izpopolnitev »Sanjina«, le da je pisec ubral znatno milejše strune. Življenje nam slika Arcibašev, tisto resnično, pristno življenje, ki nas ravnotako potaplja v blato kakor nas dviga v višave. Roman se dogaja v ozračju ruskega pokrajinskega mesta. Glavni junak je visokoletelec Ivan Lande. Prava ruska figura je. Njegova ljubavna doživetja nas ganjejo. Nad vsem pa leži senca smrti. Telo, ki je toliko občutljivo življenje, postane plin zemlje in črvov.

Nič senzacionalnega ne bo naš roman, nič skupnega nima z »otrokom opice«, ki je plod vročične domišljije. Ruske razmere opisuje, z rusko mladino nas seznaja. V njem ni ne pretiranosti ne modrovanj. Čitaš pa ga s pravo naslodo, ker si ž njimi oddahneš od vsega, kar te mori čez dan.

Takšen bo naš novi roman:

„Landejeva smrt“.

Čajna vlada, je na dlan. O tem ne dvomijo niti v opozicijskem bloku. Pač pa so se sinoči razširile vesti, da klerikalec činejo in da bi bili event. pripravljeni sodelovati s Pašićem in Pribečevićem. Seveda bo to odklonjeno.

* Radičevski manifest je 5. tm. izšel tudi v »Slobodnem domu«. V proglasu Radič obdolžuje Pašića, da je uničil Markov protokol na zahtevo dvora, baže na nasvet g. Pribečevića. Dalje pravi, da ostanejo vsi Hrvati republikanci, pa tudi Slovenci, in celo med Srbi jih je že

M. R. Štefanik.

(Ob petletnici njegove smrti).

Dne 4. in 5. maja so se vršile v Bratislavi velike slavnosti. — Slavili so peto obletnico smrti prvega generala češko-slovaške vojske Milana Rastislava Štefanika. Je to eden izmed najznačilnejših voditeljev češkoslovaško-jugoslov. osvobodjenja, čigar življenje postaja že sedaj legendarno. Bil je tako kot sedanjí zunanji minister dr. Beneš najozi Masarykov sodružnik pri velikem delu v inozemstvu. Dočim sta se Masaryk in Beneš posvečala v prvi vrsti politični in diplomatični akciji, je mladi Štefanik prevzel vojno organizacijo. — Ogromnega dela in truda je bilo treba, preden je »beseda postala meso«, t. j. preden so Čehoslovaki aktivno, kot del antantnih armad, posegli v strašni vojni metej, ki je imel odločiti njih usodo. Težko breme je prevzel mase Štefanik, mož znanosti in duha, ki je kakor Žižka spoznal, da je Husov duh obsojen k smrti, če ne stoji za njim kreпка sila. Češkoslovaško osvobodjenje je dobilo v Štefaniku simbol svoje moči, kakor je dobilo v Masaryku in Benešu simbol svojega duha. Danes, ko dogodki velikih dni bolj in bolj tonejo v preteklost, je dobro, če počastimo te simbole. Ne samo Čehoslovaki, ampak tudi Jugoslovani, saj smo tistokrat delali drug za drugega, vkuo trneli in vkup hrepeneli. Šte-

fanik je postal čisti simbol, kajti že pred petimi leti ga je pokrila slovaška gruda. Njegova tragična smrt je še bolj poudarila simboličen pomen Štefanikovega življenja in dela.

Štefanik je bil Slovak po rodu, sin revnega evangelijskega duhovnika. Studiral je na pariški univerzi, kjer je leta 1904. dosegel doktorat. Hotel se je posvetiti čisti ekzaktni znanosti. Postal je svečenik vseмира — astronom. Mikale so ga brezbežne tajne vesoljstva. Dobil je znanstveno službo na zvezdarni v Mendonu. S svojimi znanstvenimi deli je začel vzbujati pozornost. Pomnilo, da je bil tujec, sin neznanega malega naroda in da mu je bila v tujini življenjska pot dvakrat težja. Njegov silen talent pa je premagoval ovire. Pariška zvezdarna ga je pošiljala na razne znanstvene ekspedicije: na Mont Blanc, v Turkestan, na Tahiti. Tu, na daljnem, pravilčno lepem otoku Tahiti sredi Tihega oceana si je nameraval postaviti lastno zvezdarno in živeti za najlepšo izmed znanosti — za astronomijo. Toda prišla je vojna in glas daljne domovine, uboge, male Slovaške je premagal v Štefanikovem srcu kozmopolitsko hrepenenje znanstvenika. Mladi nčenjak je vstopil v francosko armado kot aviatik. Organiziral je meteorološko vojno službo. Potem so ga dodelili zavezniški srbski armadi, ki ji je manjkalo večših letalskih častnikov. Z njo vred se je umikal čez

* Manifest Radičeve stranke, objavljen v »Slobodnem domu«, je državno pravdnistvo v Zagrebu konfisciralo radi rovarjenja proti državi, proti oblastem, kralju in vladi in radi hujškanja poedinih delov naroda, zlasti Črnogorcev, proti državi in državnemu edinstvu.

* Vse vas poveseimo, če pride na vlado Davidović. Zagrebška »Riječ« poroča iz Trstenika, da so nahujskani Radičevci v nedeljo napadli kmeta-demokrata Tomo Pračiča in ga pretepli, pri tem ga pa spraševali: »Jeli i sada priznajes kralja?« Ko jim je Pračič odgovarjal: »Priznajem ga, makar i poginuol«, so ga napadli in težko ranili z noži. Pri tem pa so padale značilne izjave: »Sve čemo Vas povješati, ako dodje na vlado Davidović!« Zanimivo je, da se je mudil tam nekaj dni poprej radičevski poslanec Malčić, ki je moral dati svojim ovčicam zelo lepe nauke. Tako izgleda »bratski sporazumi«, ki ga hoče v zvezi z Radičevci doseči g. Davidović.

* Rapust madžarske stranke. Kakor smo že včeraj kratko javili, je vlada sklenila razpust madžarskih političnih organizacij. To se zgodi na podlagi zakona od 1. 1879, ki ga je uvedla Madžarska za vse svoje ozemlje in ki je za Hrvatsko, Slavonijo, Vojvodino in Prekmurje še danes v veljavi. Naša vlada sedaj uporablja ta zakon za te kraje. Po tem zakonu se narodne manjšine ne smejo organizirati v politične stranke, ampak smejo delati samo na kulturnem polju. V smislu tega zakona je bil tudi prepovedan za nedeljo napovedani zbor madžarske stranke v Vel. Bečkereku ter vsa ostala zborovanja te stranke. Zabrano je delo madžarske stranke, ker je zasledovala iredentistične cilje.

* Gandhi opušta pasivni odpor. »Daily Telegraph« poroča, da je indijski nacionalistični vodja Gandhi spremenil svoj politični program v pomirljivem smislu. On bo predložil indijskiemu narodu popolno obustavo bojkota angleške robe. Iz tega se upravičeno sklepa velika nada v boljšo bodočnost angleško-indijskih odnošajev.

fanik je postal čisti simbol, kajti že pred petimi leti ga je pokrila slovaška gruda. Njegova tragična smrt je še bolj poudarila simboličen pomen Štefanikovega življenja in dela.

Štefanik je bil Slovak po rodu, sin revnega evangelijskega duhovnika. Studiral je na pariški univerzi, kjer je leta 1904. dosegel doktorat. Hotel se je posvetiti čisti ekzaktni znanosti. Postal je svečenik vseмира — astronom. Mikale so ga brezbežne tajne vesoljstva. Dobil je znanstveno službo na zvezdarni v Mendonu. S svojimi znanstvenimi deli je začel vzbujati pozornost. Pomnilo, da je bil tujec, sin neznanega malega naroda in da mu je bila v tujini življenjska pot dvakrat težja. Njegov silen talent pa je premagoval ovire. Pariška zvezdarna ga je pošiljala na razne znanstvene ekspedicije: na Mont Blanc, v Turkestan, na Tahiti. Tu, na daljnem, pravilčno lepem otoku Tahiti sredi Tihega oceana si je nameraval postaviti lastno zvezdarno in živeti za najlepšo izmed znanosti — za astronomijo. Toda prišla je vojna in glas daljne domovine, uboge, male Slovaške je premagal v Štefanikovem srcu kozmopolitsko hrepenenje znanstvenika. Mladi nčenjak je vstopil v francosko armado kot aviatik. Organiziral je meteorološko vojno službo. Potem so ga dodelili zavezniški srbski armadi, ki ji je manjkalo večših letalskih častnikov. Z njo vred se je umikal čez

Dnevna kronika.

— Smrtna kosa. Dne 4. majnika je umrl po daljši bolezní v 51. letu g. Lovr. Kopp, župan v Rdečem bregu pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Pogreb se vrši 7. majnika ob 10. uri na pokopališče pri Sv. Lovrencu na Poh. N. v m. p.

— Imenovanje našega konzula v Solunu. Dosedanji svetnik poslanstva v Berlinu g. Mihajlovič je imenovan za našega poslanika v Solunu.

— Imenovanje gerentov. Mesto odstopenih gerentov so imenovani za občinskega gerenta v Gor. Bistrici Stefan Krampač, posestnik, v Bukovici Franc Puhar, posestnik in v Velikih Dolencih Janez Buček, posestnik. V Bukovici so imenovani za prirednike gerentskega sveta posestniki Janoš Horvat, Stefan Meričnjak, Stefan Horvat, Janoš Glavač, Josip Gjorek in Vinko Horvat.

— Diplome za odlikovanje razstavljalce na mariborski razstavi l. 1923. Prejeli smo: Diplome za razstavljalce, odlikovane na obrtni razstavi v Mariboru leta 1923, katere se radi tehničnih težkoč niso mogle prej tiskati, so sedaj v tisku in se bodo v najkrajšem času na odlikovance razposlale, na kar se gr. odlikovanci opozarjajo. Diplome bodo zelo lične, dekorativne in ne bodo predrage; gre samo za kritje nabavnih stroškov. Vsled tega je upati, da se odboru oprosti zakasnenje radi tehniških ovir.

— Kongres Narodnega ženskega saveza v Sarajevu. Dne 1., 2. in 3. junija se vrši v Sarajevu kongres Narodnega ženskega saveza.

— Umor dveh Rušov pri Ljutomeru. K tozadevnamu poročilu izvemo, da drugi zabodeni Rus svojim ranam ni podlegel, ampak bo ostal pri življenju.

— Umor in poskušani samomor v Križevcih pri Ljutomeru. Zvečer 2. tm. je ubil kravji hlapec pri g. dr. Leharju v Križevcih pri Ljutomeru z gnojnim krampom oskrbnika Kardinara na njegovi postelji, ko je bil Kardinar že pri počitku. Razmesaril mu je čreva, da je revež kmalu umrl. Bil je pošteni in splošno priljubljen. Morilec je po zločinu odbežal v bližnji gozd in se skril v kup listja. Videle so ga pa neke ženske, ki so šle ravno mimo in naznanile orožnikoma, katera sta morileca že iskala in sta bila ravno na poti proti gozdu. Ko je morilec videl, da ne more uiti, si je z žepnim nožem zarezal vratne žile. Padel je v nezavest. Odpeljali so ga v bolnico v Mursko Soboto, kjer ga bodo menda še ozdravili, da potem prejme zaslužen plačilo za svoj nečloveški zločin.

— Tragedija reduciranega uradnika. Pred par dnevi smo poročali o reduciranem poštnem uradniku v Sarajevu, ki je v bedi zakrivil tatvino in se je moral zagovarjati pred sodiščem. Kakor sedaj poročajo sarajevski listi, je sodišče upoštevalo bedni položaj obtoženca ter je

Albanijo in si nakopal težko želodčno bolezen. Po okrevanju se je z vsem elanom posvetil organizaciji čl. revolucije armade. Deloval je v Rusiji, Romuniji, Ameriki. Organiziral je tudi legije v Italiji. Njegovo delo je silno podprlo Masarykovo politično akcijo. Masaryk in Štefanik — oba sta Slovaka po rodu. Slovaška je dala osvobodjenju najaktivnejše osebnosti, Češka z Moravsko pa je dala množice, ogromno stilo podrobnih delavcev in bojevnikov. Skupna akcija vseh zavestno in smotreno delujočih edinic je bila uspešna. Antantne države so priznale čl. legije, priznale so novo državo. Tako je beseda osvobodjenja postala meso. Izpolnilo se je to, po čemur so hrepeneli najboljši duhovi. Štefanik je bil imenovan za prvega generala in vojnega ministra čl. vojske.

Zdaj pa se zamislite v nerazumljivo tragiko usode, v tragiko Ikarja, ki leti k solncu in si raztopi peruti. Revolucionarsko delo je bilo končano. V domovini — v Zlati Pragi in ob Donavi, na Tatrah in Beskidih, v Karpatih in v Šumavi so se glasile Libušine fanfare. Češkoslovaška republika je že imela prezidenta, vlado, skupščino. Vojni minister general Štefanek pa je še do konca aprila l. 1919. reševal vojaške zadeve. Šlo je za veliko reč: za srečno repatriacijo legionarjev. Vsem se je mudilo v domovino. In, kajpa, tudi njemu, ki je ni videl že dolga leta. Ostarela mati ga je čakala

izreklo oprostilno sodbo. Državni pravdnik sarajevskega sodišča pa se očividno boji, da bi vsi reducirani uradniki začeli krasti in je zoper to razsodbo vložil pritožbo na višjo instanco. Radovedni smo, kakega naziranja bo vrhovno sodišče. O razsodbi bomo še poročali.

— Škoda vsled poplave v Srbiji. Po uradnih poročilih ministrstva za poljedelstvo in vođe se cení škoda, ki jo je povzročila zadnja poplava v Srbiji, na 20 milijonov dinarjev. Samo v valjevskem okrožju znaša škoda nad 10 milijonov din. Severnejši kraji niso bili tako hudo prizadeti.

— Nove cigarete »Karagjorgje«. Uprava monopola bo v začetku meseca junija dala v promet nove cigarete »Karagjorgje«. Te cigarete bodo najfinejše, ker bo uprava monopola za nje naročila prvovrstni tobak »Smirna« iz Smirne ter tobak »Jeka«, ki se proizvaja v bližini Kavale v Grčiji.

Celjske vesti.

Občni zbor Olepševalnega in tujsko-prometnega društva v Celju se vrši dne 15. maja tl. ob 20. uri v rudeči sobi »Narodnega doma« z običajnim dnevnim redom.

Podporno društvo za revne otroke v Gaberju priredi v nedeljo 11. tm. ob 14. uri veliko javno tombolo na vrtu kina v Gaberju. Tombola bo obsegala deset prav lepih glavnih dobbitkov.

Umrle so v mestu Celje tekom meseca aprila 3 osebe, v javni bolnici 16, od teh 2 iz Celja in 2 iz celjske okolice, v invalidskem domu 1 in v vojaški bolnici 2. Statistika zadnjih mesecev kaže, da vladajo v Celju in v okolici prav zadovoljive zdravstvene razmere.

3 novi slučaji škrlatice so se pojavili zadnji teden v Celju. Oboleli so oddani v bolnico.

Za občino okolico Celje so razpisane občinske volitve za 16. junija.

Obrtniške vaje iz Celja so napravile minolo nedeljo izlet v Ljubljano pod vodstvom kroj. mojstra g. Iv. Bizjaka.

Poučni izlet v Laško so priredili minoli petek učenci gostilničarske strokovne šole v Celju pod vodstvom ravnatelja g. B. Serajnika. Ogledali so si delniško pivovarno, radiotermalno kopališče in drugo.

Samomor. V Žalcu se je ustrelil v petek 2. tm. ob jutranjih urah Maks. Exler, 25-letni postajni odpravnik drž. železnice v Žalcu, doma iz Kamnika. Za enkrat še ni dognano, kaki vzroki so gnali mladega človeka v smrt. Prepeljali so ga takoj v celjsko javno bolnico, kjer je po noči na 3. maja izdihnil.

Aretacija. V Celju so aretirali te dni radi raznih malverzacij nemškega trgovca manufakturnega blaga R. na Glavnem trgu.

pod Tatro, da objame, pritisne na srce svojega Sokola, svojega Milana, ki je tako proslavil njo, domačo vas, celo Slovaško.

In Milan Štefanik je poletel z letalom v domovino. Dne 4. maja l. 1919. je priplul iz solnčne Italije nad pisane slonke a poli slovenské. A glej: nad domačimi griči se mu je vnelo letalo in v strašnem ognju med nebom in zemljo — domačim nehom, domačo zemljo — je izpuhtel v vseмир plamen njegovega življenja. On, ki je tolikanj ljubil domovino, je padel na domačo grudo v podobi ožganega, brezličnega okostja. Kolika podobnost s staro legendo o Ikarju!

Pokopali so ga na Bradlu vrh Brezove, 544 visokem hribu Malih Karpav, kjer mu nameravajo postaviti veliko mogilo, ki bo na vse čase slaven spomenik češkoslovaške zgodovine. Sem bodo zahajali pozni rodovi onega naroda, ki jo l. 1918. dovršil najtežjo borbo, večstoletno borbo proti Habsburgom in njihovu nasilju v imenu Boga in cesarja. Štefanikovo ime bo čas ovil z legendarno glorio narodnega junaka. Pangermansko navdihnjeni publicisti radi povdarjajo, da je bila češkoslovaška in jugoslovanska akcija za osvobodjenje nekak manjvreden nacionalističen pokret, ki mu ni primere z italijanskim karbonarstvom, mazzinimom itd. Taka sodba je le znamenje, kako malo se znajo Nemci vglobiti v dušo drugih narodov.

Mariborske vesti.

Maribor, 6. maja 1924.

m Gospode pri »Straži« je v živo zadel trditve našega dopisnika iz Ljubljane, da je umor Rusov (od katerih je hvala Bogu eden ostal živ!) na Kamenščaku posledica hujškanja klerikalnih časopisov proti Rusom, ki žive od dela svojih rok v naši državi. Zato so v zadnji številki odprli vse zatvorske svojih kloak in se z ostudnimi izpadi in psovskami spravili nad našega glavnega urednika in v jako melogični zvezi zopet na dr. Žerjavo. Za psovke in žalitve bo g. Pušenjak, če ima kaj časti v sebi, dal priliko, da se zagovarja pred sodiščem, zato nam ne pade v glavo, da bi nanje reagirali. Seveda se bo zadeva, v kolikor se tiče našega glavnega urednika, razpravljala tudi pred častnim sodom novinarske organizacije. Naš glavni urednik Spindler, ki ima hvala Bogu želozne živce, pa v ostalem s prezirnim prebija preko teh izpadov na dnevni red. »Stražini« bezpinski izpadi proti njemu pričajo le, da je nekemu zelo na poti.

m Nedostojna reklama. Na vogalih in reklamnih deskah so nabiti lepaki, s katerimi se ponuja ljubljanski »Narodni Dnevnik« in sicer predvsem zaradi svojega senzacionalnega romana »Tarzan, sin opice«. Do sem je vse prav, kajti za svoje romane je odgovoren list sam. Toda na lepaku je tudi slika, ki predstavlja nagega človeka in opico v pozji, ki je nekoliko sumljiva. Najznačilnejši dokaz, kako si občinstvo razlaga to sliko, je intervencija Slov. ženskega društva pri policiji, komisarijatu, ki pa seveda ne more ničesar ukreniti, ker je bil lepak v Ljubljani potrjen. Tudi iz ust pedagofov smo slišali hudo obsojdo te slike, ki je zlasti mladini zanimiv »problem«. Ni treba govoriti o pohujšanju v šentflorjanski dolini, toda res je, da je taka reklama nedostojna in da ne dela časti slovenskemu listu. Najzanimivejše pa je to, da roman sam ne obeta perversnosti. Izgleda tedaj, da je nekdo hotel nalašč apelirati na nizke nagone, češ, naročajte in čitatejte...

m Najbolj se je izkazal pri sobotnem nabiralnem dnevu Ljudske knjižnice njen stari prijatelj, g. Ivan Kravos. Imejatelj sedlarske obrti na Aleksandrovi cesti oziroma delavnice na Slomškovi trgu. On edini je med trgovci in obrtniki daroval večji znesek, 100 Din., od drugih razven bank ni nihče poklonil niti 50 D. G. Kravos se odlikuje pri svojem ljudsko-prosvetnem umevanju tudi s tem, da že vsa leta redno pošilja svoje vaje v knjižnico in tudi plačuje za nje izposojnino. Sveta dolžnost našega občinstva je, da takega obrtnika dosledno podpira z naročili in kupovanjem njegovih ličnih usnjatih izdelkov, to tem bolj, ker se g. Kravos ne izkaže ob vsaki priliki samo požrtvovalnega na-

in kako pičla je njih »temeljnost« in »objektivnost«, kadar gre za življenje narodov, ki niso veliki po številu, ki pa imajo dovolj moči, da se zoperstavljajo pangermanizmu. Masaryk, Beneš, Štefánek — te tri močne individualnosti so že same na sebi najboljši argument proti nemškemu omalovaževanju. Noben izmed njih ni bil zakrknjen malomeščanski nacionalist, purgar, ki smešno pretirava v povečevanju lastnega naroda in ki ne vidi dalje od plotov svojega kraja. Masaryk je bil neusmiljen napram narodnim malikom in včasih neprijetno objektivni v kritiki čeških slabosti. Bil je evropski duh, a ravno zato tudi češki duh, ustravitelj novega čestva, čestva demokracije in humanizma. Tudi njegov učenec Beneš se je šolal na zapadu in je ljubil svoj narod tako, kot ga more ljubiti v dobi novega evropskega progressa zrasel človek. Ravno to velja tudi o astronomu Štefaniku, ki je na daljnem Tihem oceanu občutil to, kar sta občutila češki delavec in češki intelektualci v domovini: da je prišla ura odločitve. Trije veliki duhovi so stali na čelu češkoslovaške osvobodilne akcije, in le dočista v svojem žolču potopljeni ali pod gospodstvom kakšne tuje fraze stoječi človek more trditi, da z osvoboditvijo češkoslovaškega naroda ni bilo popolnjeno zgodovinsko delo, ki so ga pripravljala stoletja.

Ignatus.

rodnjaka, ampak tudi kot solidnega trgovca oziroma obrtnika.

m Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišču mariborskem od 27. aprila do 3. maja; škrlatinka: ostali 4; trebušni tifus ostal 1; norice: ozdravljena 2; erisipel: ostal 1, nova 2, ostanejo 3.

m Tuje v Mariboru. Dne 6. majnika je bilo prijavljenih v Mariboru 67 tujcev in sicer: hotel Meran 17, Privat-hotel 5, Zamorec 17, Črni orol 9, Halbwidl 8, Pri grozdu 4, Zlati konj 4, Kosovo 10, Holzknacht 2.

m Nepoznan gluhonemec. Varnostna straža je ustavila pred nekaj dnevi 25 do 28 letnega gluhonemega moškega, srednje postave, sivih oči, kostanjevih las in brez kakršnegakoli dokumenta. Dozdevno je doma iz Št. Ilje. Kdor bi o njem kaj vedel, naj se zgleda na policiji, kriminalni oddelek II., soba 16.

m Dve tihotapki iz Lajtersberga. Dve ženski iz Lajtersberga sta ponujali in prodajali po mariborskih trgovinah in ulicah vžigalice in saharin. Tihotapki so prišli in zaprli.

m Na potu v bolnico zadet od kapi. — Včeraj popoldne je spremljal stražnik v bolnišnico nekega Ivana P. Na potu ga je zadet mrtvoud v noge in prsa. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

m Ne nasedajte goljufom! Dne 23. aprila se je prikazal pri neki ženski v Mariboru 20—22 leten mladenič in ji rekel, da služi skupaj z njenim sinom pri vojaki. Ženska mu je dala za sina denar in civilno obleko, pozneje pa je dognala, da je nasedla goljufu.

m Hotel Halbwidl. Od danes naprej vsak četrtek večer na lepem, prahu in vetra prostem vrtu, od 20. do 24. ure, družabni koncert. Prvovrstni pomnoženi salonski orkester. Decenten spored. — Vstopnina prosta. — Prvi koncert se priredi v četrtek 8. maja (samo pri lepem vremenu).

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Torek, 6. maja. »Divji lovec« (kuponi). Gostovanje g. A. Danila, člana ljubljanske drame.

—□—

Gostovanje Nestorja slov. igralcev g. A. Danila v mariborskem gledališču. V torek, 6. maja poseti naše gledališče odličen gost ljubljanske drame in Nestor slovenskih igralcev g. A. Danilo. Nastopil bo v »Divjem lovcu« v vlogi rihterja, katere vlogo je igral nešteto krat s sijajnim uspehom. — Naša dolžnost je, da z obilnim posetom počastimo slovenskega igralca - starosta.

Divji lovec v novi zasedbi. Torkova predstava (6. tm.) »Divjega loveca« je smatrati, kar se tiče zasedbe, kot novo predstavo. Poleg odličnega gosta gosp. A. Danila, ki bo nastopil v vlogi rihterja bo debutirala v vlogi Majde gđ. Zečkova, članica ljubljanske drame, v vlogi Janeza pa g. Pirnat. S te strani bo predstava jako zanimiva in je vredno, da si jo človek znova ogleda. Vstopnice se že lahko rezervirajo pri gled. blagajni od 9.—12. in od 15.—17. ure. Telefon št. 382.

Poset Hudožestvenikov v Mariboru. Odlični ruski dramski umetniki posetijo naše mesto okoli 18. tm., kjer bodo gostovali v našem gledališču s tremi predstavami in sicer: 1. Dostojevski: Selo Stepančikovo; 2. Dickens: Življenski boj in 3. Čehov: Višnjovi sad (Češnjev vrt). Umetnikov dospe 25. Vstopnice so že v predprodaji in se lahko rezervirajo od 9.—12. in 15.—17. ure pri dnevnem gledališki blagajni. Telefon 382.

Meščanom meša Maribor. Sredi maja bomo imeli čast sprejeti svetovne dramske umetnike Hudožestvenike, ki so bili v vseh mestih Jugoslavije in v inozemstvu predmet prisrčnih in navdušenih ovacij. Umetnikov dospe 25, za katere je poskrbeti stanovanja oz. sobe. Ker je po hotelih težko rezervirati toliko število sob, se obrača gled. uprava do pn. občinstva s prošnjo, da bi po možnosti za tiste dni odstopilo eno oz. dve sobe. Prijave sprejema gled. uprava do četrta 8. tm. Naša dolžnost je, da umetnike, ki so bili na svojih gostovanjih češče gostje kraljevskih rodbin, sprejememo čim dostojneje.

Kultura in umetnost

x E. Kálmán: Čardaška kneginja. — Opereta v treh dejanjih. — Kálmána štejejo danes med priznane operetne komponiste in upravnj njegova Čardaška kneginja je dosegla nekaj mednarodni sloves. Kakor v vseh operetah, tako tudi tukaj ne bomo iskali duhovitega ali celo poetičnega sujeta; a v enem oziru se odlikuje to delo od marsikaterega umotvora te vrste in to je, da se giblje dejanje v mejah dostojnosti. Isto velja tudi v muzikalnem oziru. Kálmánova glasba sicer ni na višku J. Straussove, Millöckerjeve ali Leharjeve, vendar pa ne postaja nikoli plitva, temveč se vedno skuša prilagoditi dramskemu poteku dejanja. Vsi ti pogoji so pripomogli delu tudi na našem odru do popolnega uspeha in ugotoviti moramo, da je bila ta operetna predstava gotovo najboljša, kar smo jih na našem odru videli. Predvsem moramo na prvem mestu omeniti upravno režijo g. K. Bachmanna. Priznam režiser je spravil v celotni potek dejanja vse one značilne poteze, ki so potrebni pri proizvajanju te oblike in te so: slog, eleganca, slikovitost, ter osobito oni neprisljeni in fin humor, ki ne sme nikoli postati smoter ali pa se celo digradirati v klobasarenje, kar žalibog čisto opazujemo pri kaki ponovni operetni repriži.

Glavna vloga varijetne dame, Silvije, je bila v rokah ge. Mitrovičeve. Izvajala jo je s svojo imponujočo umetnostjo in potrebnimi značilnostmi. Če je bilo potrebno, je stopila s svojim izrazitim temperamentom v ospredje, na drugi strani nam pa je spet naslikala ljubko, v ljubezni nesrečno in vendar ne obupajočo igralko. Njen oboževalec, knežev sin Edvin (g. Skrivanič), je igral dostojno, brez vsake teatralike. Osobito v dvospevih s Silvijo in konteso Stazi (gđ. Lubejevo) je ugodno rešil svoj pevski part. Gđ. Lubejeva v prav hitro napreduje. V igri je ljubka in prožna ter razvija svoj temperament na neprisljen način. Glasovno istotako zadostujoča za to vlogo, vidimo že dames v nji moč, ki je vsega uvaževanja vredna. Poseben delež na celotnem uspehu je pa prisoditi g. Harastoviču kot grofu Boniju. Je zelo agilen in simpatičen igralec; s svojo naravno, nikoli vsiljivo komiko, je mnogo pripomogel k živahnemu poteku dejanja. Njegov prijatelj, Peribači (g. Urvalok) je bil kot starejši gospod v igri bolj umerjen. V svoji sicer manjši vlogi, a s svojim originalnim nastopom, osobito pa še s svojo masko, je učinkoval g. Skrbinišek (kot notar Kis). Tudi ostale manjše vloge so bile dobro in značilno izvedene; bile so to sledeče: knez Leopold (g. Rasberger), kneginja Anhilda (gđ. Petkova), poročnik Rohmsdorf (g. Kokot) in plačilni natak (g. Javornik). Posebno omembo še zaslužijo kavalirji (gg. Sever, Zorč, Kajol, Molan); s svojim elegantnim nastopom v 1. dejanju so vzbujali pozornost ter so dosegli tudi v igri popolen uspeh, ki se je javil v tem, da je publika zaželela ponovitev dotičnega nastopa. Isto velja tudi o variete-damah, ki so bile ravnotako deležne posebne pohvale in so morale svojo točko ponoviti. Bile so to gđce: Filipčeva, Pavličeva, Korščeva, Viherjeva, Jerončičeva in Kuntnerjeva. Plesi so bili okusno aranžirani in spretno izvedeni, sceniška oprema je bila primerna in slikovita, lepe toalete pa so še posebej povzdignile celokupni ugodni utis. Obisk sobotne premijere je sicer malce trpel vsled istočasnega koncerta drž. ženskega učiteljskega, pač pa je bilo pri nedeljski repriži gledališče napolnjeno. Obe uprizoritvi sta dosegli velik uspeh, kar je dokazalo, čisto burno, vedno in vedno se pomavljajoče odobravanje. Voč posameznih točk se je moralo ponoviti, vsled česar se je tudi predstava zavlekla čez običajni čas. — Vsekakor pomeni režija te operete nekako markantno točko v razvoju naše operete in bo gotovo uplivala posnemovalno. Priznanja vreden je bil tudi orkester. Gospod operetni ravatelj Mitrovič je spet potrdil svojo odlično reputacijo, katero uživa kot glasbenik in dirigent pri našem občinstvu. H. D.

x Zeyer Jul. Tri legende o razpeli. Iz češčine prevzel Dr. Bradač. »Prosveti

in zabavi« 5. zvezek. Založila Tiskovna zadruga, v Ljubljani 1924. Izmed leposlovnih del znamenitega češkega romanopisca Jul. Zeyerja so »Tri legende o razpeli« prava umetnina. Idejno predstavljajo povečevanje ponižanega naroda, ki ga povzra trpljenje. Prva legenda pripoveduje o praškem umetniku Inultu, ki se trudi, da bi vpodobil Kristusa, druga o toledskem židu, ki smrtno sovražni kristjane, a tretje je zajeta iz narodnega trpljenja slovaškega. Knjigo prav toplo priporočamo.

Sokolstvo.

o Malgajeve slavnosti, tj. odkritja njegovega spomenika, ki se vrši na praznik Vnebohoda 29. tm. v Guštanju v Mežiški dolini, se mora udeležiti Sokolstvo v čim impozantnejšem številu, da proslavi dostojno spomin svojega brata, bivšega člana Sok. društva pri Sv. Juriju ob južni železnici. Da more odbor za odkritje spomenika izvršiti vse pripravke, kakor event. priskrbiti posebni vlak, zasigurati prehrano itd., zato potrebuje do sobote, 10. tm., vsaj približno število udeležencev. Kdor izmed mariborskih Sokolov in sokolskih prijateljev namerava prisostvovati odkritju spomenika in se še za to ni javil mikjer drugod, naj se priklasi v naši društveni pisarni ob uradnih urah, Zdravo! — Odbor Sok. dr. v Mariboru.

o Sokol Studeci priredi v soboto dne 17. majnika 1924 v Sokolskem domu telovadno akademijo. Začetek ob 20. uri. Po akademiji ples in prosta zabava.

Objave.

§ Ples metuljkov. Splošno znano je že, da priredi Olepševalno društvo za mesto dne 10. tm. »Ples metuljkov« v Götzovi dvorani. Veselični odsek se trudi, da nudi od boljšega najboljši ter da pripravi obiskovalcem prav prijetne ure. Prijateljem plesa bodo proizvajanja priljubljene »Drave« pod spretnim vodstvom g. Skačaja pregnala ure kot trenutke. Prijateljem dobre kapljice se bo streglo z izvrstnim vincom. Toda tudi za abstinentne je preskrbljeno, kakor tudi za kadilce in sladkospedneže. Pa še iz drugih razlogov ne bo nikomur žal, ki poseti ta zanimiv ples. Naše mesto ima razmeroma obsežne javne nasade. Vzdrževanje istih stane Olepševalno društvo ogromne svote. Vendar še lepše namerava društvo vse urediti, da se bo nad lepoto nasadov divilo tudi razvajeno oko ter da bo vsakdo pod okriljem cvetic in rastlin užival lepoto narave. Ker društvo ne razpolaga z dovoljnimi sredstvi, se je odločilo, prirediti ta ples, katerega čisti dobiček, bo, upamo, velik prispevek za doseganje stavljenih ciljev. Zato bo vsakdo, ki ima zmisel za lepe nasade, že iz tega razloga posetil ples. Vabila so se že razposlala. Ako kdo pomotoma ni prejel vabila, ga blagovoli dvigniti pri sledečih gospodih: pri predsedniku društva g. rač. svetniku Šiška, finančno okrajno ravnateljstvo soba št. 32, nadalje pri odbornikih g. Dr. Hojniču, odvetniku Aleksandrova cesta in g. Albinu Elingerju, trgovcu kralja Petra trg. št. 2.

Gospodarstvo.

g I. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zalec, SHS, dne 1. maja 1924. Réz hmelja se je letos izvrševala ne pri najugodnejšem vremenu. Hmeljska korenika je dobro prezimila in ima že obilo poganjikov. Sedaj se postavljajo drugi ter napeljujejo in napenjavajo žice v žičnih nasadih. Gnojenje so je izvrševalo deloma že jeseni, deloma se izvršuje sedaj. Letos se je izvanredno mnogo umetnega gnojila vporabljalo. V zgodaj obrezanih nasadih se vidijo že po 1/2 m dolgi poganjki. Zjutranja temperatura znaša povprečno le 5° R. — Društveno vodstvo.

Šahovski turnir za prvenstvo Ljubljane je pričel v torek. Po prvem kolu je stanje: Ciril Vidmar 1, dr. Čadež, inž. Zupane 1/2, dr. Veber, Kragelj, Roda Jerošov 0.

Orjuna.

Cetniška sekcija. V četrtek dne 8. maja ob 20. (8.) uri se vrši v Sokolskem domu Studenci redovna vaja ob vsakem vremenu. Zdravo! — Glavar.

Orjuna Studenci poziva svoje članstvo, da se v obilnem številu udeleži odkritja Malgajevga spomenika v Guštanju dne 29. tm. Za članstvo v kroju je udeležba obvezna. Prijaviti se je v tajništvu ob navadnih uradnih urah.

Poslano.*

POJASNILO!

V odgovor na objavo tvrdke Ivan Legat od 4. tm. si dovolim slavno občinstvo opozoriti, da prevzemam jaz ANT. RUD. Legat vsa popravila pisalnih, računskih, kopirnih strojev itd. kakor doslej v moji trgovini v Mariboru, Slovenska ulica 7 in dam ista izvršiti na najsolidnejši in najcenejši način potomi izkušnega strokovnjaka.

Ker sem prepustil svoje poslovne prostore v Vrazovi ulici št. 4 nasproti Narodne banke od 3. junija 1923 pa do 31. maja 1924 tvrdki Ivan Legat (lastnik Eduard Legat) v brezplačno uporabo in ker so storitvi že vsi potrebni koraki za otvoritev lastne delavnice, je napis »lastna delavnica« upravičen.

*) Za vsebino uredništva ne prevzamemo odgovornosti.

Radi trgovskih nesoglasij in radi osebnih žalitev od strani tvrdke Ivan Legat, sem bil prisiljen prostore odpovedati in so se prekinile vse trgovske zveze med tvrdko ANT. RUD. Legat in Ivan Legat in sicer popolnoma v smislu obstoječih dogovorov. Od tega časa dalje izvršujem popravila v dobro znani delavnici gospoda Alfreda Marini v popolno zadovoljstvo vseh odjemalcev.

Ni resnica, da obstoja tvrdka Ivan Legat že 10 let, res pa je, da sem jaz ANT. RUD. Legat ustanovil pred 11 leti šolo za strojepisje in stenografijo in sem jaz ustanovitelj tvrdke Legat. Tvrdka Ivan Legat niti ne obstoja eno celo leto, ima pa zahvaliti svoj obstoj splošno znani delavnosti tvrdke ANT. RUD. Legat. Tvrdka Ivan Legat je v tej stroki popolnoma nepoznana.

Pripomnim tudi, da je več kot nepredvidno od strani Eduarda Legat, da nastopa pod imenom svojega očeta Ivana Legat. Ta obrti sploh ne izvršuje, ampak živi kot upokojenec južne železnice v Studencih pri Mariboru.

Kar pa zadene trditve »specijalistov« mnenim, da gospod Eduard Legat nima niti predpisane neke dobe, nima pomočniške skušnje in tudi ne pravice mojstra. Zatrjujoč, da bodem svoje odjemalce kakor doslej vedno postregel v njihovo popolno zadovoljnost beležim

z odličnim spoštovanjem

ANT. RUD. LEGAT,

Prva specialna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Mala oznanila.

Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Serčer in drug. Maribor, Vetrinjska ulica šte. 2. 106

Inteligentno mlado pomožno delavko za čisto in mirno delo išče za takoj »Volta« d. d., Maribor. 972

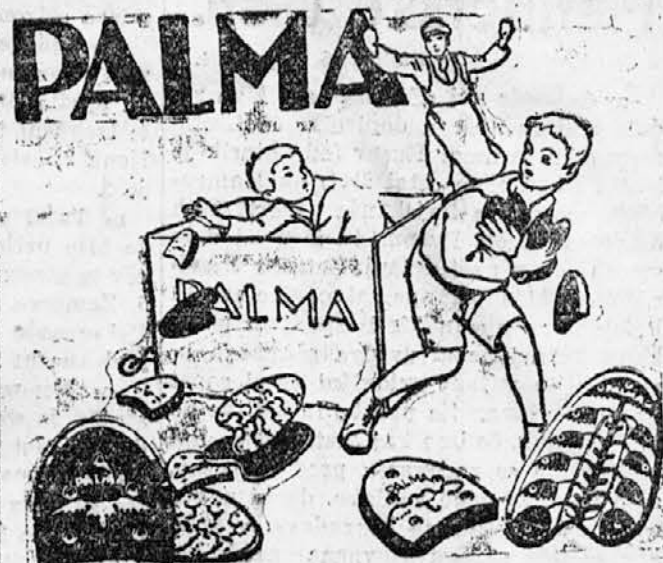
Učenec iz postone hiše z dobro šolsko izobrazbo, nad 14 let star, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi. Naslov pove uprava »Tabora«. 956 3-2

Čsem dobro spretno šiviljo za perilo na dom. Gregorčičeva ulica 12/II., levo. 973

Zelcnjadne sadike kakor zgodnji karfiol, zelje, ohrovt, kolerabe, paradižniki i. t. d. se dobijo vsak čas pri vrtnarstvu IV. JEMEC, Razlázova ulica št. 11. 867 10-4

V najem vzamem dobro idočo trgovino če mogoče s gostilno v okolici Maribora. Ponudbe na Sušnik, Gosposka ulica 36. 965

Odda se lepa mlca iz trdega lesa. Naslov pove upravištvo »Tabora«. 951 2-2

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so trpežni, po ceni in nošnja udobna. 705

Vila v parku z lepim velim vrtom radi selitve na prodaj. Kupcu stanovanje 4 sob s priključki takoj na razpolago. Prešernova ulica 27. 966 4-1

Prodam motorno kolo NSU, 3 HP; dobro ohranjeno po nizki ceni. Vprašati: Maribor, Aleksandrova cesta šte. 55. 921 7-3

Prodam dobro idočo branjarijo s stanovanjem pohištvom in inventarjem vred. Studenci, Kralja Petra cesta 13. 971

Lepa psica volje pasme, leto stara za 700 Din na prodaj. Zrinskega ulica 16, Studenci. 964 2-1

Občeznano časopisno podjetje

evropskega glasu se radi najne preselitve v polnem obratu ugodno z vsem inventarjem prodaj. Upeljava tekem 14 dni; nobene pasive.

Pojasnili se dobe pri Oglasnem zavodu Versič, Maribor, pod »Zlata jama 248«, ali pri upravi »Tabora«. 967

2000 K nagrade

dam dotičnemu, kateri mi prinese mojo danes ob 5. uri iz Vetrinjske ul. do glavnega kolodvora izgubljeno zlato veržico.

A. Spaninger Vetrinjska ulica 11. 970

Ugodno kupite

kravate, srajce, klobuke, čepice, robce, nogavice, palice, in parfumerijo v modni trgovini

B. Veselnuvič & Ko. Maribor, Gosposka ulica 26

= Najlepše novosti = 128

Pristopajte k Sokolski Matici!

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(99)

— Kaj počenjaš, cesar? — je vpil Julijanu. — Varuj se! Vzami moj oklep! Julijan ni slišal ničesar; drvel je s povzdignjenimi rokami in razgaljenimi prsti, kakor da je sam, brez vojske; že pred samim njegovim obličjem in kretnjami rok so sovragi preplašeno bežali. Na ustnih mu je igral vesel smehljaj; njegova beotijska čelada je bleščala skozi oblake prahu, ki ga je dvigal veter; nabori njegovega klamisa so v vihranju izgledali kakor dve ogromni, rdeči perotnici, ki sta ga nosili dalje in dalje.

Pred njim je hitel oddelek Saracenov. Eden izmed jezdecov se je obrnil in prepoznal Julijana po obleki. Pokazal ga je tovarišem, vpijoč z pretrganim, golčavim glasom, podobnim vzklikanju orla:

— Malek! Malek! — kar je po arabsko pomenilo: Cesar! Cesar!

Vsi so se obrnili in ne da bi zaustavili konje, so skočili na sedla in zavili sulice; njih bela, dolga obleka je plapolala na vetru.

Cesar je ugledal zagorel razbojniški obraz. Bil je še napol fantič. Jezdil je na grbi baktrijanske kamele; na njenem dlakastem trebuhu so visele obilne kepe blata.

Viktor je s ščitom odbil dve proti čarju naperjeni saracenski sulici.

Tedaj se je fantič na kameli zahrbtno mgnil in je švigajoč z poželjivimi očmi besno pokazal bele zobe, vzklikajoč radostno:

— Malek! Malek!

— Kako ga veseli, — je šnilo Julijanu na misel, — a mene še...

Ni imel časa končati. Zažvižgalo je kopje in ga zadelo v desnico; opraskalo mu je kožo, švignilo skozi rebra in se zarilo nekoliko nižje od jeter.

Najprej je menil, da rana ni težka in je zgrabil dvorezno konico kopja, da bi jo bil potegnil iz telesa; pri tem si je razrezal prsa. Brizgnila je kri.

Julijan je glasno vzkliknil, omahnil z glavo, se ozrl s širokoodprtimi očmi na blede žarko nebo in klonil s konja v naročje telesnih stražnikov.

Viktor ga je podprl. Starčeva ustne so zadržtele in njegov temen pogled je obtičal na cesarjevih zaprtih očeh.

Zaostale kohorte so se iznova zbrale.

XIX.

Julijana so prenesli v šotor in položili na vojaško posteljo. Ležal je nezavesten; zdajpazdaj je zastokal.

Zdravnik Oribazij mu je iz globoke rane izdrl kopje, pregledal, umil in obvezal. Viktor ga je s pogledi vpraševal, ali je kaj upanja. Oribazij je otožno zanimal z glavo.

Po obvezovanju je Julijan globoko vzdihnil in odprl oči.

— Kje sem?... — je začudeno pogledal okoli sebe, kakor bi se bil predramil iz globokega spanja.

Iz daljave je bilo čuti vojni trušč. Zdajci se je vsega spomnil in je mukoma dvignil hrbet.

— Kje je konj? Brž, Viktor!...

Obraz se mu je naceril od bolečine. Vsi so priskočili, da bi ga podprli. Julijan pa je Viktora in Oribazija odsunil proč od sebe.

— Pustite me! — Moram biti med njimi do konca!

Rodbini Kopp in Wollai naznanjata vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je njih nepozabljeni, iskreno ljubljeni

Lorenc Kopp

župan v Rdečem bregu na Pohorju

dne 4. maja ob 18. uri po dolgi in mučni bolezni v 51. letu mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega rajnega se bodo dne 7. majnika ob 10. uri dopoldne v hiši žalosti blagoslovili ter položili na pokopališče pri Sv. Lovrencu na Pohorju k večnemu počitku.

Rdeči breg, 6. majnika 1924.

977

Žalujoci rodbini Kopp in Wollai.

Počasi se je uprl na noge. Na bledih ustnah mu je igral smehljaj in oči so plamtele:

— Glejte, še imam moč... Brž mi dajte ščit in meč! Konja!

Njegova duša se je borila s smrtjo. Viktor mu je podal ščit in meč.

Julijan ju je vzel in opotekajoč se kakor otrok, ki se uči hoditi, stopil dva koraka po šotoru.

Rana se je odprla. Izpustil je orožje iz rok in klonil na Oribazijeve in Viktorjeve roke; obrnivši oči kvišku, je vzkliknil:

— Končano je! Zmagal si, Galilejec! Nič se ni več zoperstavljaj; voljno se je udal rokam služabnikov, ki so ga položili na posteljo.

— Da, končano je, prijatelji, — je ponovil tiho, — jaz umiram...

Oribazij se je sklonil k njemu in ga izkušal potolažiti, češ, da so rane ozdravljive.

— Ne varaj me, — je odvrnil Julijan blago, — čemu? Ne bojim se...

In pristavil je slovesno:

— Umrl bom tako, kot umirajo modri ljudje.

Zvečer je iznova izgubil zavest. Ura je minevala za uro. Solnce je utonilo. Bitka je utihnila. V šotoru so zažgali svetiljko.

Nočilo se je, Julijan je počasi odprl oči. Nepremično je zrl v šotorjev kot; iz ust mu je prihajal nagel, slaboten šepet; govoril je v blodnji:

— Ti?... Tukaj?... Čemu?... Vseeno — končano je. Pojdi proč! Sovražil si... Glej, tega ti ne odpustimo...

Nato je za malo časa prišel k sebi in vprašal Oribazija:

— Ob kolikih je? Ali bom ugledal solnce?

Po kratkem molku je pristavil z obožnim usmevom:

— Oribazij, je li pamet res brez moči? — Vem, da je to telesna slabost, Kri zaliva možgane in povzroča privide. Treba jo je premagati... Razum mora...

Misli so se mu iznova zmedle in pogled se je spet zapeljal v neko točko.

— Nočem!.. Slišiš?... Odstopi, izkunjavec. Ne verujem... Sokrat je umrl kakor bog... Razum mora... Viktor! O, Viktor!.. Kaj hočeš od mene, Galilejec? Tvoja ljubezen je strahotnejša od smrti. Tvoj jarem je najtežji jarem... Zakaj me tako gledaš?... Kako sem Te ljubil, Dobri pastir, Tebe edinega... Ne, ne! Prebodene roke in noge? Kri? Tomin? Solnce? Solnce hočem, solnce!.. Čemu si zasenčil solnce?

Nastopila je najtišja in najtemnejša nočna ura.

Legije so se vrnile v taborišče. Zmagaj jih ni veselila. Nihče ni spal, dasi so bili vsi izmučeni. Čakali so poročil iz cesarjevega šotora. Mnogi so zadremali od utrujenosti, stojič tik ugaslih ognjšč in naslanjajoč se z eno roko na dolge sulice. Čuti je bilo, kako vpreženi konji prežvekujejo oves.

Med temnimi šotori so se pojavile na obzorju svetle proge. Zvezde so migljale iz večje daljave in hladneje nego poprej. Vlažen dih je vel čez ravan. Jeklo sulic in med ščitov sta potemnela od vlažne zasopline jutranje rose. Kikrikali so petelin etruških vedeževalcev, sveti ptiči, ki jih svečeniki niso utopili, kakor je zankazal Avgust. Tiha otožnost je ležala na nebu in na zemlji. Vse je izgledalo pošastno: kar je bilo blizu, se je videlo v daljavi, kar daleč, je bilo blizu.

(Dalje sledi.)